

Landschappelijk
bodemonderzoek aan de
Oudsbergerweg fase 3 te
Oudsbergen

deel I

Elly N.A. Heirbaut
Robin Van Mol

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Colofon

Titel: Landschappelijk bodemonderzoek aan de Oudsbergerweg fase 3 te Oudsbergen. Deel I.

Auteur: E.N.A. Heirbaut & R. Van Mol

Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 1145

Bekrchtigde archeologienota: ID 18463

Projectleider: E.N.A. Heirbaut (OE/ERK/Archeoloog/2016/00162)

Veldwerkleider: Robin Van Mol

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

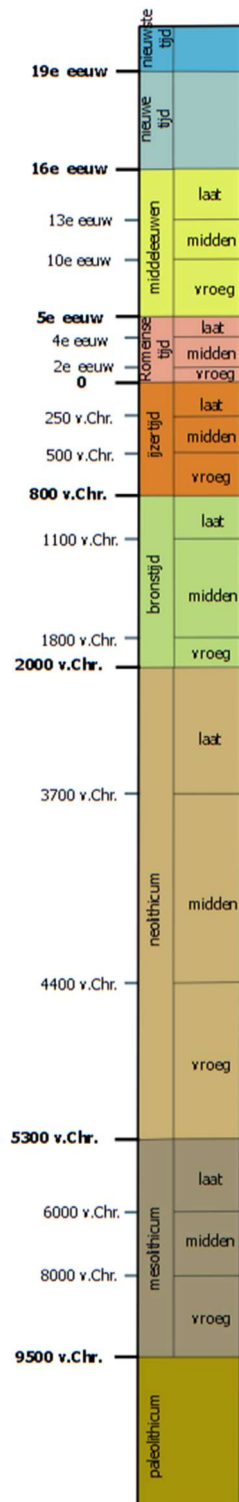
Publicatiedatum: oktober/2025

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: werkfoto 1

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Het chronologisch kader dient ter oriëntatie voor de verschillende archeologische perioden. De perioden zijn gevat in algemene tijdvakken, regionale verschillen zijn hier niet in opgenomen.

Deel I. Verslag van de resultaten van het onderzoek

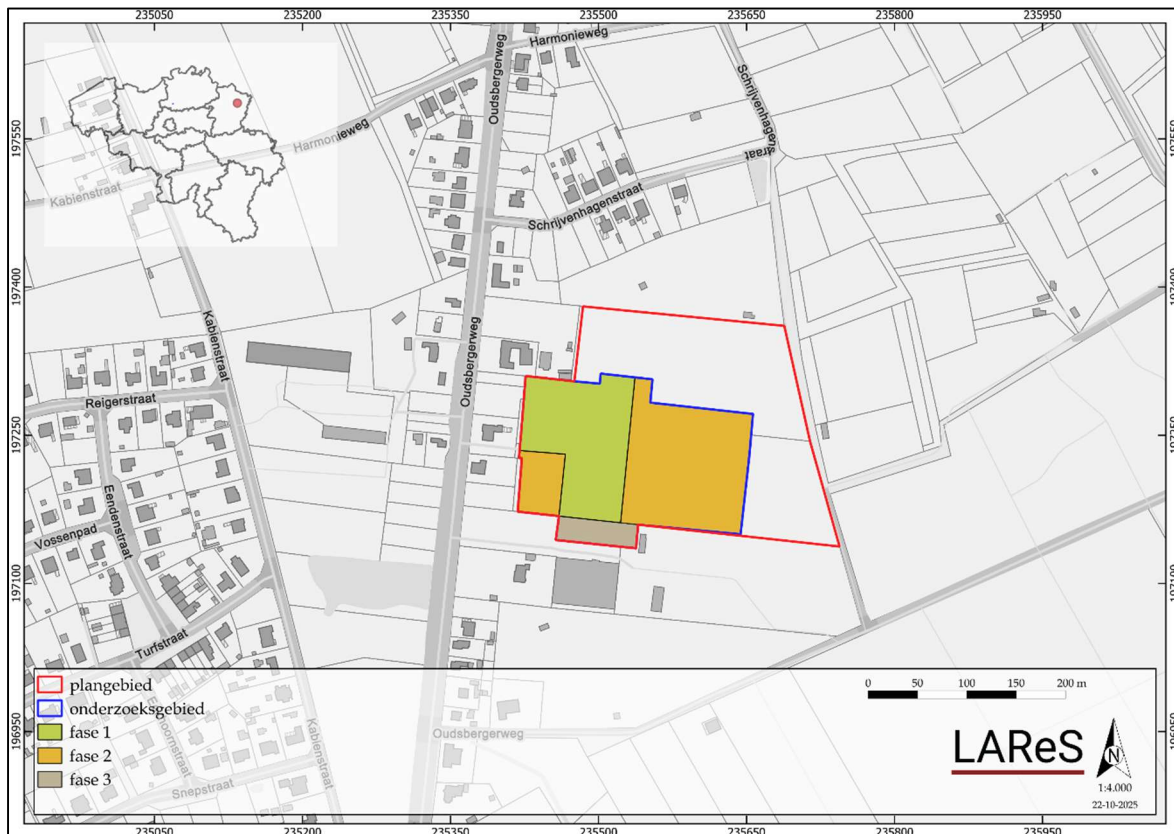
Inhoudsopgave

1. INLEIDING	6
1.1. AANLEIDING LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK: GEPLANDE WERKEN	7
1.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	10
2. ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK	11
2.1. HISTORISCH KADER	11
2.2. ARCHEOLOGISCH KADER	11
2.3. LANDSCHAPPELIJK KADER	15
2.4. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING	16
3. ONDERZOEKSOPDRACHT, METHODEN EN TECHNIEKEN	18
3.1. ONDERZOEKSSTRATEGIE	18
3.2. ONDERZOEKSVRAGEN	18
3.3. RANDVOORWAARDEN	19
4. LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	20
4.1. METHODIEK	20
4.1.1. BEKRACHTIGD PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	20
4.1.2. UITVOERING LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK AAN DE HAND VAN EEN LANDSCHAPPELIJK BOORONDERZOEK	21
4.2. RESULTATEN LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK AAN DE HAND VAN DE BORINGEN	22
4.3. CONCLUSIE	22
4.4. AANBEVELINGEN	23
5. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	25
5.1. ANALYSE EN CONCLUSIE	25
5.2. AANBEVELINGEN	26
LITERATUUR	27
GERAADPLEEGDE WEBSITES	27
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	27
LIJST VAN FIGUREN	28
LIJST VAN BIJLAGEN	29

1. Inleiding

Het plangebied ligt aan de Oudsbergerweg 95A in Gruitrode (Oudsbergen, Limburg) (Figuur 1). Het omvat meerdere percelen met een totale oppervlakte van ca. 61.750 m². In het westen van het projectgebied staat bebouwing. Deze bestaat uit bergingen, een stro-opslag, paardenstallen en twee sleufsilos. Naar de stal en silos loopt een verharding. In het zuiden van het projectgebied liggen twee loopweides. Het midden en oosten van het projectgebied bestaan uit grasland. De opdrachtgever plant de huidige stoeterij verder uit te breiden met extra stallen, een nieuwe parkeerplaats, nieuwe buitenpisten en enkele loopweides.

Het vooronderzoek werd gefaseerd uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn terug te vinden in de desbetreffende nota's (fase 1 ID: 29684 en fase 2 ID: 30022). Deze nota heeft enkel betrekking op het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied (ca. 1.967m²), zoals bepaald in de bureaustudie (ID: 18463).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied en de fasering.¹

¹ AGIV 2025b.

1.1. Aanleiding landschappelijk bodemonderzoek: geplande werken

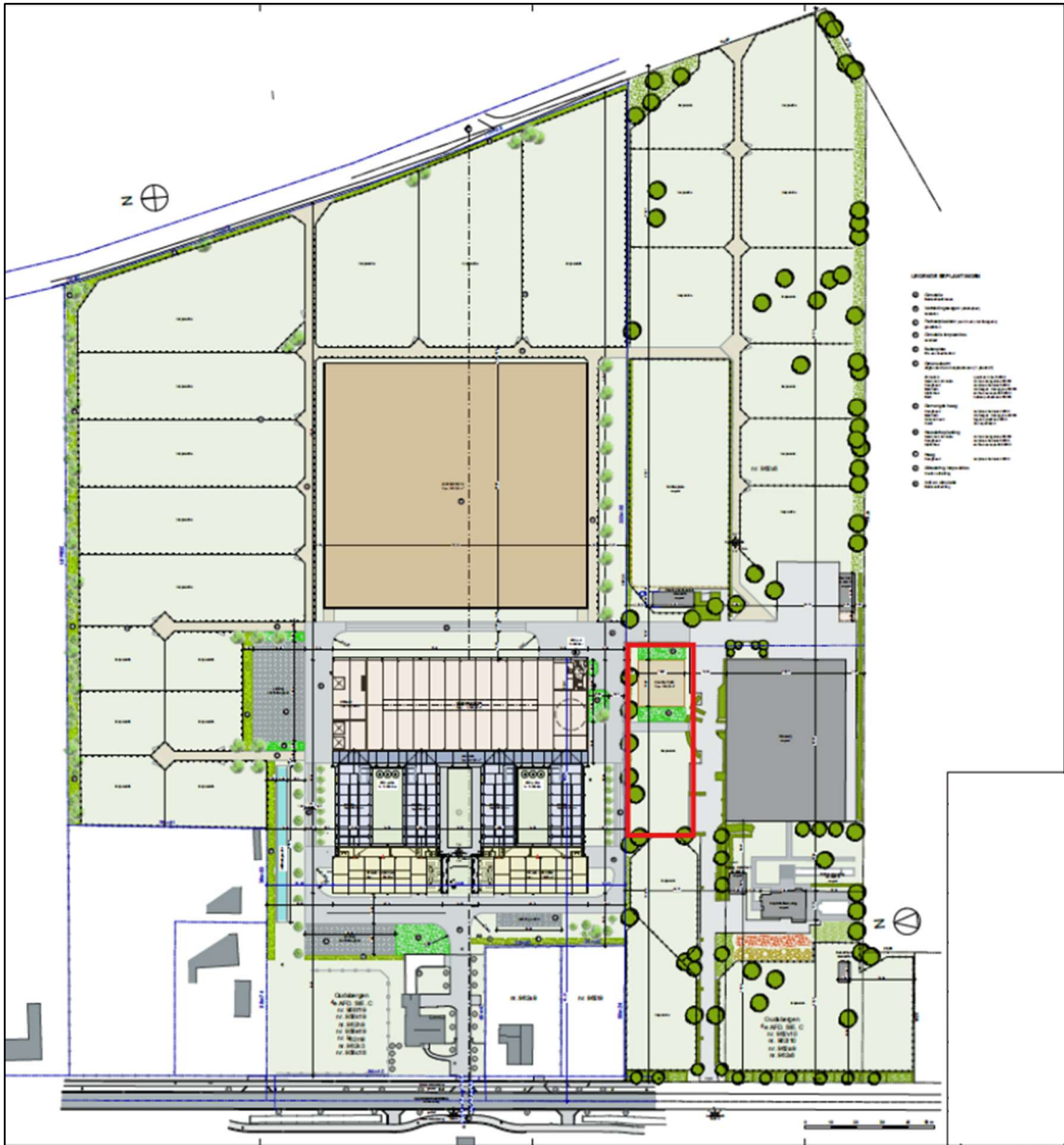
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning voor een verkaveling is voor het plangebied een archeologienota opgesteld (onder de projectcode 2021C131).²

De opdrachtgever plant de uitbreiding van de huidige stoeterij met extra stallingen en binnen -en buitenpiste centraal op het terrein. De funderingen worden aangezet op ca. 80 cm onder het maaiveld (vorstvrije zone). De nieuwe buitenpiste zal het bodemarchief tot op 50 cm diepte verstoren. In het westen en ten noorden van de nieuwe gebouwen worden parkeerplaatsen voor auto's en vrachtwagens voorzien (grasdallen). Rond de nieuwe bebouwing zal verharding aangelegd worden (betonstraatstenen, kasseien en beton). Verder zal de rest van het terrein opgedeeld worden in verschillende loopweides, die van elkaar gescheiden worden door houten afsluitingen. In de zuidoostelijke loopweides zal een zachte volte/kleine paardenpiste aangelegd worden, omgeven door groen (gras en heesterbeplanting). Naar de loopweides worden ook enkel zandpaden aangelegd (Figuur 2).

In het noordwesten zal een infiltratiegracht aangelegd worden. Langs de noordelijke en oostelijke grens worden een groenscherm en gemengde haag aangeplant en verspreid over het terrein komen ook enkele bomen en groene zones met hagen, heesterbeplanting en gemengde haag.

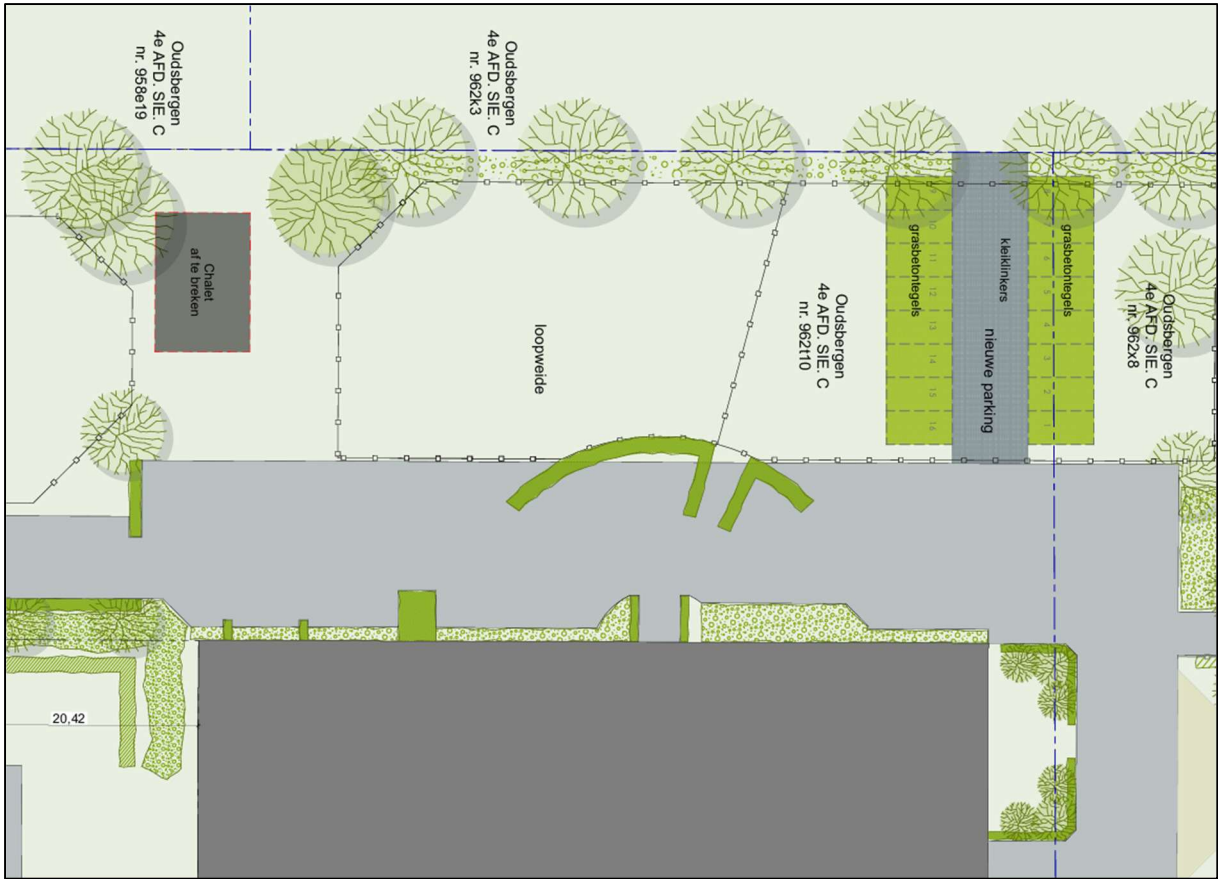
In het kader van fase 3 blijft het bestaande weiland behouden. Verder zal de huidige bungalow, gelegen in het zuidwesten, worden gesloopt om vervolgens in te richten als weiland. Deze is quasi op het maaiveld geplaatst. Aan de oostzijde maakt de bestaande loopweide plaats voor een parking – bestaande uit kleiklinkerverharding en grasbetontegels en aangelegd op het bestaande niveau. Verder zullen de bestaande bomen ook behouden worden.

² Claesen, Van Genechten, Audenaert & Bouckaert, 2021a.

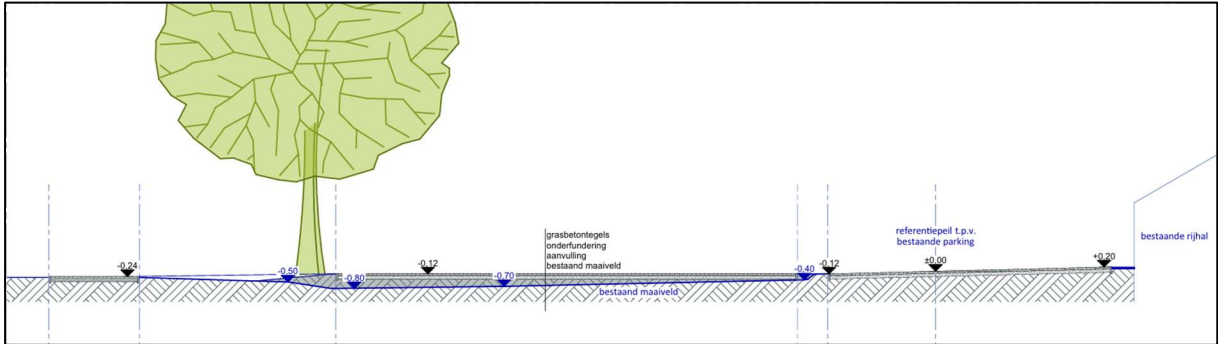

Figuur 2. Inplantingsplan met aanduiding van fase 3 (rode kader).³

³ Claesen, Van Genechten, Audenaert & Bouckaert, 2021a, 10.

Figuur 3. Geplande werken fase 3.

Figuur 4. Snede verharding.

1.2. Administratieve gegevens

Naam site/toponiem	Oudsbergerweg, Oudsbergen	
Ligging	Oudsbergerweg 95A, 3670 Oudsbergen	
Kadastrale gegevens	Oudsbergen, afdeling 4 (Gruitrode), sectie C, perceelnummers 958K19 (deel), 958E19 (deel), 958F19 (deel), 962H9, 962M9 (deel), 962T10 (deel), 962A9, 962X8 (deel), 962K3 en 958C18	
Bounding Box	X	Y
	235.481,068	197.380,953
	235.688,186	197.360,760
	235.744,176	197.137,410
	235.413,328	197.173,270
Onderzoek	vooronderzoek	
Projectcode	2023J193 (landschappelijk bodemonderzoek)	
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut (erkend archeoloog)	
	Robin Van Mol (junior archeoloog)	
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162	
Termijn veldwerk	17 oktober 2025 (landschappelijk bodemonderzoek)	
Oppervlakte plangebied	ca. 61.750 m ²	
Oppervlakte fase 3	ca. 1.967 m ²	
Geplande ingreep	Slopen huidige bebouwing, opbreken verharding, optrekken nieuwe gebouwen voor stoeterij, aanleg zachte volte, buitenpiste en verhardingen, inrichting loopweides	
Geldende wetgeving en voorwaarden	Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.	
Randvoorwaarden	nvt	
Doelstelling	Het doel van het vooronderzoek is om na te gaan of er archeologische resten in het projectgebied aanwezig zijn, hoe ze dateren, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief en hoe hiermee dient te worden omgegaan.	
Thesaurus	landschappelijk bodemonderzoek, vrijgave	

Centraal Archeologische Inventaris:

PALEOTHICUM:

- **CAI ID 50189:** Gruitrode (Y82/C12), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering zijn enkele geretoucheerde afslagen en klingfragmenten aangetroffen.
- **CAI ID 50187:** Gruitrode (X48/B7), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 86 paleolithische artefacten aangetroffen, waaronder enkele schrabbers, enkele verbrande silexfragmenten en één pijlpunt.
- **CAI ID 50189:** Gruitrode (X48/B7), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 107 paleolithische artefacten aangetroffen, waaronder verschillende schrappers, 1 klopper en 1 kern.
- **CAI ID 50225:** Gruitrode (X49), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 13 paleolithische artefacten aangetroffen waaronder één verbrand fragment.
- **CAI ID 50276:** Gruitrode (Y16), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering twee schilfers silex aangetroffen.
- **CAI ID 50300:** Gruitrode (Z40), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering één lithische afslag aangetroffen.
- **CAI ID 50301:** Gruitrode (Z40), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 4 lithische artefacten aangetroffen, waaronder 1 geretoucheerde afslag, 1 kling en 1 afslag.
- **CAI ID 50302:** Gruitrode (Z36), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 1 geretoucheerde afslag, 2 afslagen en 1 klingfragment aangetroffen.
- **CAI ID 51751:** Gruitrode (Y85/C2/Gr IV), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 81 lithische artefacten aangetroffen, waaronder enkele schrabber, 5 kernen en verschillende pijlpunten.
- **CAI ID 50300:** Gruitrode (Y20), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering één silexschilfer aangetroffen.
- **CAI ID 52004:** Gruitrode (X50), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 1 kernfragment, 2 geretoucheerde afslagen, 4 afslagen aangetroffen.
- **CAI ID 52005:** Gruitrode (X51), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 3 afslagen, 1 geretoucheerde afslag, 1 onregelmatig geretoucheerd klingfragment en 1 getande afslag aangetroffen.

NEOLITHICUM:

- **CAI ID 50302:** Gruitrode (Z36), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering 1 gepolijst bijltje aangetroffen.
- **CAI ID 51751:** Gruitrode (Y85/C2/Gr IV), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering één doorboorde strijdhamer en één scherf versierd handgevormd aardewerk gevonden. Deze vondsten zijn mogelijk afkomstig uit een genivelleerde finaal-neolithische grafheuvel.

- **CAI ID 50300:** Gruitrode (Y20), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering één wandscherf aangetroffen die verschaald is met kwartsfragmenten. Het oppervlak van deze scherf is tevens bedekt met vingerindrukken. Op basis van deze kenmerken werd de scherf gedateerd tussen het Midden-Neolithicum en de Midden-Bronstijd.

IJZERTIJD:

- **CAI ID 50187:** Gruitrode (X48/B7), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 31 scherven die met potgruis waren verschaald uit de ijzertijd aangetroffen. Alle scherven betroffen wandfragmenten, met uitzondering van één randfragment met een spits uitlopende rand.
- **CAI ID 50189:** Gruitrode (X48/B7), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een opgraving 147 scherven aangetreden met versieringen zoals vingernagelindruk, touwersiering, ingeduwde lijnen, daterend uit de ijzertijd. Daarnaast zijn er ook enkele paalkuilen en een kuil aangetroffen met verbrande huttenleem, ijzerslakken, scherven, keien, houtskool en silex gevonden. Vermoedelijk gaat het om een inheemse site met traditioneel karakter, die pas vanaf de Claudische periode de eerste sporen van romanisatie vertoont.
- **CAI ID 50225:** Gruitrode (X49), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 8 fragmenten handgevoemd aardewerk aangetroffen.
- **CAI ID 50276:** Gruitrode (Y16), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering drie wandfragmenten handgevoemd aardewerk aangetroffen.
- **CAI ID 50300:** Gruitrode (Z40), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering één handgevoemde wandscherf vermagerd met potgruis aangetroffen.
- **CAI ID 51751:** Gruitrode (Y85/C2/Gr IV), Oudsbergen :op deze locatie zijn tijdens een veldkartering één verbrande afslag en 50 fragmenten handgevoemd aardewerk aangetroffen. De meeste hiervan zijn zowel aan de binnen- als aan de buitenkant gepolijst.
- **CAI ID 209366:** Celtic Field complex Gruitroderbos 5: Op deze locatie is met behulp van LIDAR een complex van Celtic Field structuren waargenomen.

ROMEINSE TIJD:

- **CAI ID 50187:** Gruitrode (X48/B7), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering twee romeinse scherven aangetroffen. Het betreft een wandfragment Tongers aardewerk (2de helft 2de eeuw - 1ste helft 3de eeuw) en een bodemfragment bekertje in Belgisch aardewerk (laatste kwart 1ste eeuw).
- **CAI ID 50189:** Gruitrode (X48/B7), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een opgraving verschillende fragmenten van Romeins aardewerk gevonden, waaronder terra sigillata, Tongers aardewerk en een fragmenten van een wrijfschaal. Daarnaast zijn er ook een 10-tallen eenvoudige crematiegraven aangetroffen met zowel primaire als secundaire grafgiften.
- **CAI ID 50225:** Gruitrode (X49), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering één randfragment beker in Belgisch aardewerk aangetroffen.

- **CAI ID 52005:** Gruitrode (X51), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering één wandfragmenten uit de 1ste eeuw-3de eeuw aangetroffen.

MIDDELEEUWEN:

- **CAI ID 50187:** Gruitrode (X48/B7), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering vijf scherven middeleeuws aardewerk aangetroffen.
- **CAI ID 50225:** Gruitrode (X49), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 11 middeleeuwse scherven aangetroffen.
- **CAI ID 50301:** Gruitrode (Z40), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering 1 middeleeuwse scherf aangetroffen.
- **CAI ID 50300:** Gruitrode (Y20), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering één ongeglazuurde scherf aangetroffen.
- **CAI ID 52004:** Gruitrode (X50), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering 1 middeleeuwse scherf aangetroffen.
- **CAI ID 52004:** Gruitrode (X51), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 16 middeleeuwse scherven aangetroffen.
- **CAI ID 150603:** Gruitrode (Z38), Oudsbergen: op deze locatie is tijdens een veldkartering één ongeglazuurde scherf aangetroffen.
- **CAI ID 150615:** Gruitrode (Y6), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 12 middeleeuwse scherven aangetroffen.
- **CAI ID 150616:** Gruitrode (Y11), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 6 middeleeuwse scherven en 1 fragment van een pijpensteel aangetroffen.

ONBEPAALD:

- **CAI ID 50189:** Gruitrode (Y82/C12), Oudsbergen: op deze locatie zijn tijdens een veldkartering 2 hard gebakken wandscherven gemagerd met potgruis en zand aangetroffen. Een van deze scherven had een ingekraste lijn.

Voor de vermelding van overige inventarissen hebben we ons beperkt tot wat er op korte afstand van het plangebied aanwezig is. Buiten de reeds uitgevoerde vooronderzoeken (ID: 18463 en 3022) van eerdere fases en de bureaustudie (ID: 29684) van dit onderzoek zijn er geen bijkomende elementen aangetroffen

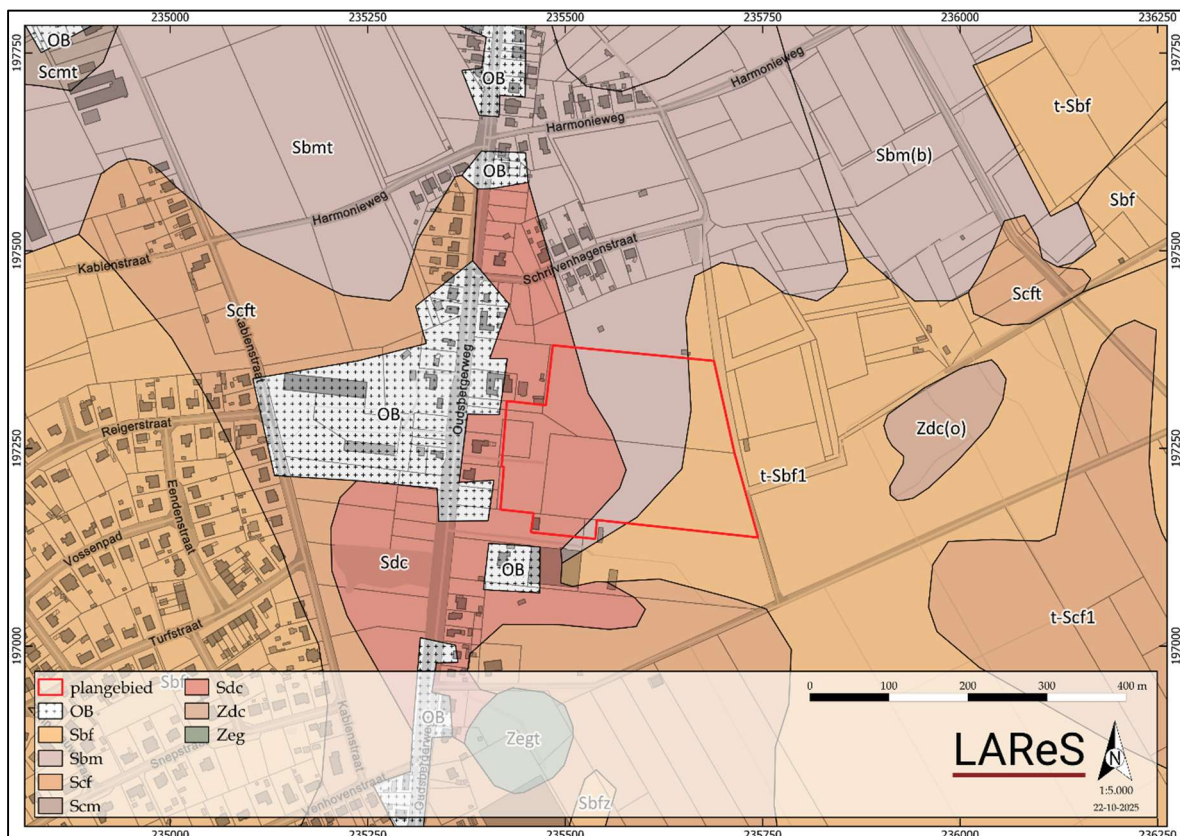
Verder zijn er geen waarden gevonden voor de onmiddellijke omgeving van het plangebied in:

- Vastgestelde inventaris/wetenschappelijke inventaris (landschapsatlas, historische tuinen en parken, houtige beplantingen, archeologische zones, orgels, wereldoorlog relictten)
- Unesco Werelderfgoed
- Beheersplannen
- Erfgoedlandschappen

2.3. Landschappelijk kader

De landschapshistoriek van het plangebied wordt bepaald door de aanwezigheid van de Formatie van Diest. De basis van de quartairgeologische sequentie wordt gevormd door fluviatiele afzettingen (Maas-sedimenten) van het cromeriaan en het baveliaan die mogelijk bedekt worden door eolische afzettingen van het weichesliaan en/of het saaliaan en/of hellingsafzettingen van het quartair. Ter plaatse van het projectgebied wordt de bodem getypeerd als een matig natte lemige zandgronden met verbrokkeld textuur B-horizont, een droge lemige zandgronden met diepe antropogene A-horizont en een grintbijmenging of matige grintbijmenging en een droge lemige zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B-horizont, een dunne humeuze bovengrond en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (Figuur 6).

Vanaf de 18^e eeuw kunnen we beschikken over verschillende cartografische bronnen. Daarop is te zien dat het plangebied gedurende de gehele periode onbebouwd bleef en in gebruik was als akkerland. De eerste bebouwing binnen het terrein verschijnt op de luchtfoto van 2000-2003. Het betreft een runderstal, sleufsilos en een deel van de bergingen en stro-opslag. In de loop van de 21ste eeuw breiden de stoeterij verder uit. Vanaf de 21ste eeuw worden er ook verhardingen aangelegd binnen het terrein.

Figuur 6. Uitsnede van de bodemkaart.⁸

⁸ AGIV 2025a

2.4. *Archeologische verwachting*⁹

Op basis van bovenstaande gegevens kan er een verwachting opgesteld worden naar mogelijke archeologische waarden binnen het projectgebied. Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als Sdc, Sbmt en t-Sbf1. **Sdc**-bodems zijn matig natte lemige zandgronden met verbrokkeld textuur B horizont. Het zijn Podzolachtige bodems en Prepodzolen met een humeuze, grijsbruin tot donker grijsbruine bouwvoor die 20-30cm dik is en meestal rust op een bruinachtige overgangshorizont. Onder deze overgangshorizont bevindt zich een verbrokkelde en sterk gevlekte textuur B. Deze begint meestal op 60-80 cm diepte. In het Prepodzol stadium komen in de B horizont ijzerconcreties voor. Roestverschijnselen beginnen tussen 40 en 60 cm. **Sbmt**-bodems zijn droge lemige zandgronden met diepe antropogene A horizont en een grintbijmenging of matige grintbijmenging (15-25 %; ...t). Het zijn droge plaggenbodems. **t-Sbf1**-bodems zijn droge lemige zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont, een dunne (< 20cm) humeuze bovengrond (...1) en een klei-grintsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (<125cm) (t-). Het zijn droge gronden, waarbij roestverschijnselen in de C horizont tussen 90 en 120cm diepte zichtbaar zijn.

Het projectgebied ligt op een noordoost-gerichte helling aan de Itterbeek-vallei. De Itterbeek ligt ca. 700 m ten noordwesten van het projectgebied. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 74 en 75,6 m +TAW.

Gezien de topografische ligging op een noordoost-gerichte helling is er een verwachting op steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf het begin van de 21^e eeuw, die stelselmatig is uitgebreid tot de huidige situatie. Bovendien is een deel van het terrein in het westen verhard. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

Het projectgebied kruist met vier CAI-locaties, waarvan alle vondsten telkens tijdens een veldprospectie zijn aangetroffen. CAI 52002 betreft 1 schilfer uit de steentijd, een wandscherf verschaald met kwartsfragmenten en met een oppervlak bedekt met vingerindrukken uit het midden-neolithicum en 1 ongeglazuurde scherf uit de middeleeuwen. CAI 52004 betreft 1 kernfragment, 2 geretoucheerde afslagen en 4 afslagen uit de Steentijd en 1 scherf uit de Middeleeuwen. CAI 50225 omvat 1 kernfragment, 5 afslagen, 3 afslagfragmenten, 1 geretoucheerde afslag, 1 geretoucheerd klingfragment, 1 verbrand silexfragment en 1 eindschrabber op afslag

⁹ Claesen, Van Genechten, Audenaert & Bouckaert, 2021a, 34-35.

uit de Steentijd, 7 kleine wandfragmentjes en 1 randfragment, dunwandig met afgeronde rand en verschaald met potgruis, uit de ijzertijd, een randfragment van een beker in Belgisch aardewerk uit de Romeinse Tijd, 11 scherven aardewerk uit de middeleeuwen en fragmenten van handgevormd aardewerk (niet te dateren). CAI 52005 betreft 3 afslagen, 1 geretoucheerde afslag, 1 onregelmatig geretoucheerd klingfragment waarvan de linkerboord distaal afgestompt is en 1 getande afslag uit de steentijd, wandfragmenten uit de midden-Romeinse tijd en 16 scherven aardewerk uit de middeleeuwen.

Binnen een straal van 1km rond het projectgebied toont de Centrale Archeologische Inventaris nog verschillende vondsten. Het betreft lithisch materiaal uit de steentijd, het midden-neolithicum, het finaal-neolithicum en de ijzertijd, aardewerk uit het midden-neolithicum, het finaal-neolithicum, de late bronstijd, de ijzertijd, de late ijzertijd, de Romeinse tijd, de midden-Romeinse tijd en de middeleeuwen, Celtic fields uit de metaaltijden, verschillende paalgaten, een kuil van ca. 4 x 3 m gevuld met verbrande huttenleem, ijzerslakken, scherven, keien, houtskool en silex uit de late ijzertijd, brandrestengraf uit de Romeinse tijd, 10-tallen eenvoudige crematiegraven uit de vroeg-Romeinse tijd, de Sint-Gertrudiskerk uit de Karolingische periode, 1 beenfragment, 1 fragment van een pijpenkopje en 2 stuks recent wit doorschijnend glas uit de nieuwe tijd en een onbepaalde vondst en aardewerk (niet te dateren).

Het projectgebied bevindt zich dus in een omgeving met groot archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de metaaltijden tot en met de nieuwe tijd.

3. Onderzoeksoopdracht, methoden en technieken

3.1. *Onderzoeksstrategie*

Tijdens het bureauonderzoek is duidelijk geworden dat het niet mogelijk was om vast te stellen of er sprake was van een eventuele archeologische site, en wat de kenmerken en de bewaringstoestand hiervan zouden zijn. Wel kon ingeschat worden dat de impact van de werken van die aard zouden zijn dat zij een grote en onomkeerbare impact op dit mogelijke archeologische archief zouden hebben. Om die reden moest bijkomend vooronderzoek, in de vorm van landschappelijk, al dan niet gevolgd door een archeologisch booronderzoek in functie van steentijd, en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd worden.

3.2. *Onderzoeksvragen*¹⁰

Om bovenstaande te kunnen realiseren, is voorafgaand aan het vooronderzoek met ingreep in de bodem een aantal onderzoeksvraagstellingen geformuleerd:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein?
- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- Zijn er aanwijzingen voor een verstoorde ondergrond? Valt deze af te bakenen?
- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er indicaties voor steentijdgevoelige zones binnen het plangebied?
- Is er potentieel voor steentijdvindplaatsen binnen het projectgebied?
- Zo ja, in welke zones en op welke dieptes situeren deze zich?
- Welk vervolgtraject kan worden uitgestippeld, rekening houdend met behoud in situ en ex situ?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden? Zijn er tekenen van erosie?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, o Geef een beknopte omschrijving.
 - o Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
 - o Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
 - o Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - o Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
 - o Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Werd er een waardevolle archeologische vindplaats vastgesteld? Zo ja, o Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
 - o Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

¹⁰ Claesen, Van Genechten, Audenaert & Bouckaert, 2021b, 10-11.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- - Is er vervolgonderzoek noodzakelijk?

Het beantwoorden van de onderzoeksvragen, voor zover ze te beantwoorden zijn, zal in een lopende tekst worden gedaan in plaats van puntsgewijs. Op deze manier wordt de leesbaarheid van de conclusie gewaarborgd, ook tegenover een niet-gespecialiseerde lezer.

3.3. *Randvoorwaarden*

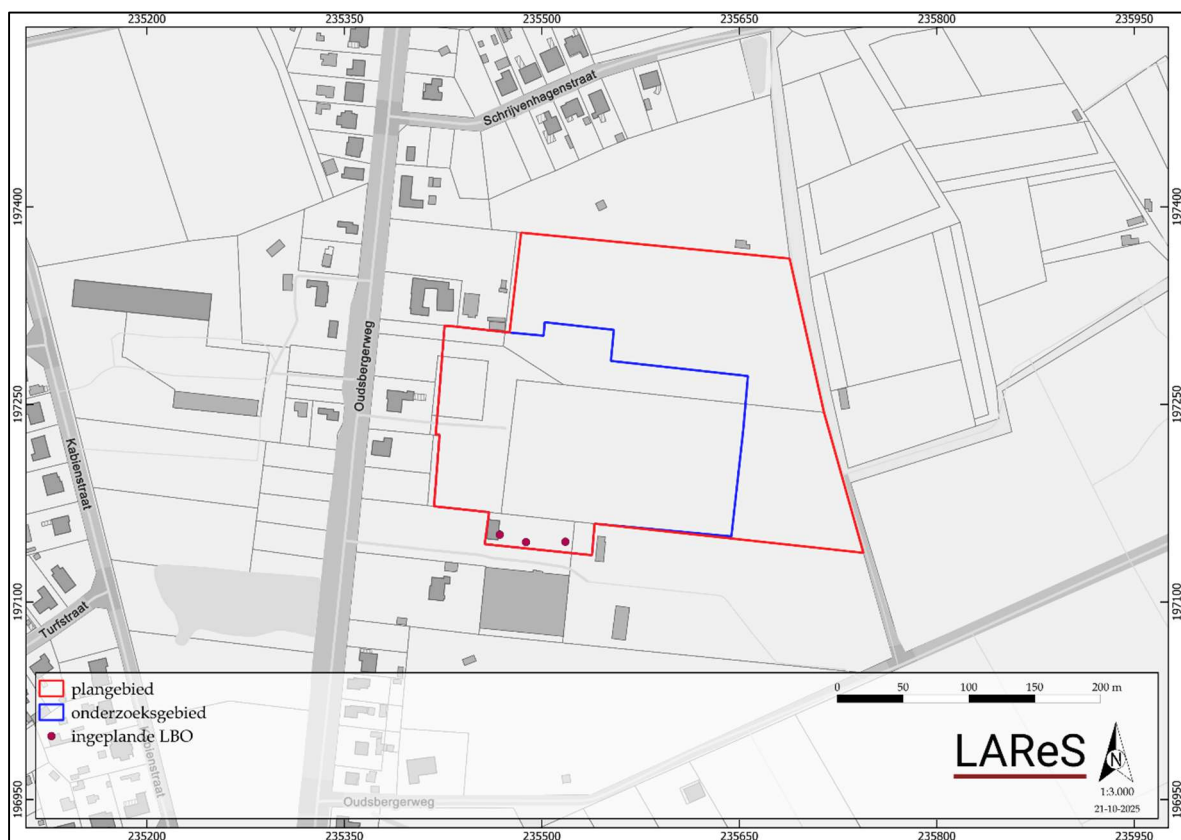
Voor het uitvoeren van het landschappelijk bodemonderzoek zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

4. Landschappelijk bodemonderzoek

4.1. Methodiek

4.1.1. Bekrachtigd programma van maatregelen¹¹

Om te bepalen of de bodem nog voldoende intact is om een goede bewaringstoestand van een eventuele steentijdsite te garanderen, zal in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd moeten worden in de eerste fase van het vervolgonderzoek. Hierbij zullen enkele boringen geplaatst worden, die inzicht zullen bieden in de bodemopbouw. Dit landschappelijk bodemonderzoek zal uitgevoerd worden aan de hand van een landschappelijk booronderzoek (Code van Goede Praktijk, paragraaf 7.3).

Figuur 7. Voorstel voor de boorlocaties in functie van het landschappelijk bodemonderzoek.

Het landschappelijk booronderzoek wordt uitgevoerd met een edelmanboor met een kop van 7 cm. De boringen worden verspreid over het terrein geplaatst, met een voldoende aantal om de bodemkundige situatie te begrijpen (een minimum van 10 boringen per hectare). Tijdens dit onderzoek staat het vrij aan de bodemkundige om

¹¹ Claesen, Van Genechten, Audenaert & Bouckaert, 2021b, 8.

meer boringen te plaatsen indien dit nodig is voor een goed begrip van de bodemopbouw of het in kaart brengen van een eventuele verstoring.¹²

4.1.2. Uitvoering landschappelijk bodemonderzoek aan de hand van een landschappelijk booronderzoek

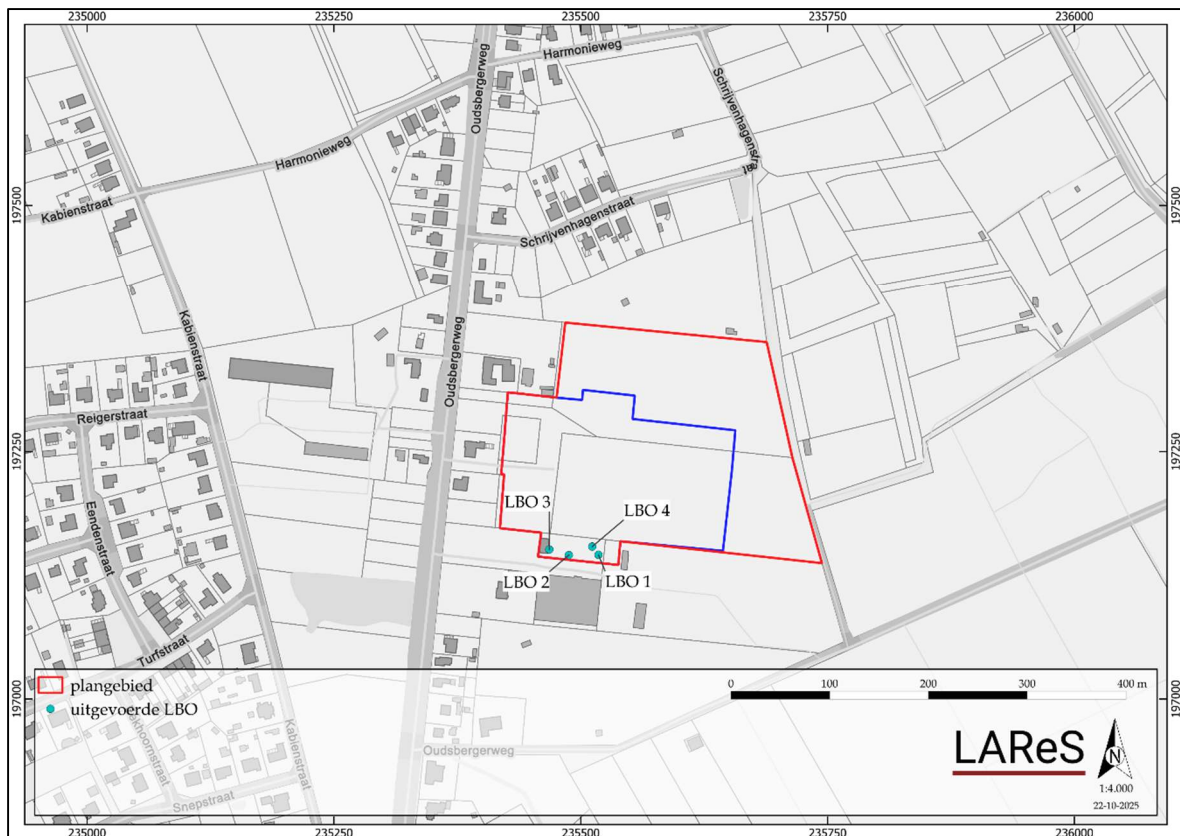
Het booronderzoek is manueel uitgevoerd met een edelmanboor met een kop van 7 cm. De boringen zijn verspreid over het terrein geplaatst, met een voldoende aantal om de bodemkundige situatie te begrijpen. In totaal zijn 4 boringen geplaatst (Figuur 9). Centraal werd een extra boring gezet omdat op het vlak de moederbodem leek door te schijnen (Figuur 8). De boringen zijn tot een diepte gezet waardoor alle eenheden grondig bekeken konden worden. Maximaal zijn de boringen tot een diepte van ca. 1 m gezet. De boorkernen zijn niet gezeefd. Er zijn geen stalen genomen in functie van natuurwetenschappelijk onderzoek omdat dit niet relevant is in deze fase van het onderzoek.

Het landschappelijk booronderzoek is uitgevoerd op vrijdag 17 november 2025 op een bewolkte regenachtige dag. De boringen zijn naast het boorgat uitgespreid voor registratie. De boringen zijn in het veld beschreven en gefotografeerd. De boringen zijn ingemeten in Lambertcoördinaten.

Figuur 8. Zicht op het terrein.

¹² Claesen, Van Genechten, Audenaert & Bouckaert, 2021b, 8.

Figuur 9. Locatie uitgevoerde boorpunten landschappelijk booronderzoek.¹³

4.2. Resultaten landschappelijk bodemonderzoek aan de hand van de boringen

Het landschappelijk bodemonderzoek toont aan dat een vrij consistente bodemopbouw aanwezig is binnen het projectgebied. Alle boringen vertonen eenzelfde bodemopbouw (Figuur 10). Deze bestaat bovenaan uit een donker grijsbruine Ap-horizont. Deze horizont wordt gekenmerkt door een homogene, donkerbruine zandvulling met baksteeninclusies en is tussen de 20 en 50 cm dik. Daaronder ligt een homogene grijsbruine A/C-horizont, waarin inclusies van grind voorkomen, en in boring 4 ook fragmenten van plastic en metaal. Deze laag is tussen de 10 en 30 cm dik, behalve in boring 2, waar deze horizont tot 60 cm bewaard is gebleven. Daaronder bevindt zich een homogene, gele C-horizont, gekenmerkt door grindbanken.

4.3. Conclusie

Op basis van de resultaten van het landschappelijke bodemonderzoek kan gezegd worden dat binnen het onderzoeksgebied geen restant van een podzol is aangeboord. Tijdens het landschappelijk bodemonderzoek zijn bovendien geen archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmentjes of silex aangetroffen. De geregistreerde bodemopbouw betreft een A-C profiel. Het enige relevante archeologische niveau dat

¹³ AGIV 2025b

is geregistreerd is de bovenzijde van de C-horizont. Deze situeert zich op een diepte variërend tussen 50 en 80 cm onder het maaiveld.

Figuur 10. Boringen 1-4.

4.4. Aanbevelingen

De bodemopbouw binnen de grenzen van het projectgebied vertoont een A-C profiel. Binnen de grenzen van het projectgebied is dus geen intact, oorspronkelijk/natuurlijke bodemopbouw meer aanwezig. Hier is met andere woorden geen potentie meer voor het treffen van een steentijdartefactensite.

Op basis van de resultaten van het eerder uitgevoerde vooronderzoek binnen dit projectgebied (fasen 1 en 2) werd vastgesteld dat er geen archeologische sporen aanwezig zijn. De onderzochte zones zijn dan ook vrijgegeven.

De derde fase omvat een zeer beperkt oppervlak, dat bovendien enerzijds omgeven is door de reeds onderzochte en vrijgegeven terreinen, en anderzijds bebouwing. Bovendien moeten de bomen die hier staan ook bewaard blijven; het gaat om bomen met een aanzienlijke kruin. Er mag niet gewerkt worden onder deze kruin, om de wortels te vrijwaren van schade. Dit betekent dat het te onderzoeken oppervlak hierdoor ook nog kleiner wordt. Op basis van de resultaten van fasen 1 en 2 is de verwachte archeologische potentie voor de zone van fase 3 dan ook zeer beperkt. Zelfs in het geval er zich hier archeologische sporen bevinden, dan kunnen deze niet gerelateerd worden aan een archeologische site; immers de zones die bebouwd zijn zullen ook al verstoord zijn. Dit wordt aangenomen op basis van het gegeven van de C-horizont, dat ook het archeologische niveau is, zich op een diepte van 30 tot 80 cm -

mv bevindt. Voor het bouwen van de huidige bebouwing zal de funderingsplaat op volle grond zijn gelegd, met andere woorden op de top van/in de C-horizont, en dit zonder archeologisch onderzoek. Eventuele archeologische sporen zullen met andere woorden sterk verstoord of verdwenen zijn.

Een zeer beperkte potentie voor het treffen van sporen vanaf het neolithicum, houdt ook een zeer beperkte kenniswinst in. Om die reden wordt er na het landschappelijk bodemonderzoek dan ook geen verder onderzoek de vorm van proefsleuven uitgevoerd, aangezien dit vanuit een kostenbatenanalyse weinig tot niets zal opleveren.

5. Conclusie en aanbevelingen

Teneinde een bekrachtigde archeologienota toe te kunnen voegen aan de vergunningsaanvraag voor de geplande werken aan de Oudsbergerweg in Oudsbergen was reeds een bureaustudie uitgevoerd,¹⁴ waaruit gebleken is dat de archeologische potentie voor dit terrein hoog was. De eerste en tweede fasen van het onderzoek zijn reeds uitgevoerd en gerapporteerd; deze terreinen zijn vrijgegeven vanwege het ontbreken van een archeologische site.

Deze nota omvat de onderzoeksresultaten van de derde fase, een klein terrein dat nog niet onderzocht werd. Het landschappelijk bodemonderzoek is uitgevoerd op 17 oktober 2025. Het vooronderzoek is uitgevoerd om dit archeologisch potentieel aan te tonen dan wel te ontkrachten. Op basis van het assessment van de resultaten is een inschatting gemaakt van het potentieel voor kennisvermeerdering van het terrein, waarna een advies over de te nemen vervolgstap kan geformuleerd worden.

5.1. Analyse en conclusie

Hoewel van tevoren was ingeschat dat dit terrein een hoog archeologische potentie had op basis van de studie van historische kaarten en de bekende archeologische waarden uit de CAI, is uit het vooronderzoek gebleken dat deze potentie naar beneden bijgesteld moet worden. Uit het landschappelijk onderzoek is gebleken dat er nergens op het terrein een goed bewaarde podzolibodem aanwezig is, alle boringen vertonen een A-C profiel. Hierdoor is de potentie voor een steentijdartefactensite zeer klein tot onbestaande.

Op basis van de resultaten van het eerder uitgevoerde vooronderzoek binnen dit projectgebied (fasen 1 en 2) werd vastgesteld dat er geen archeologische sporen aanwezig zijn. De onderzochte zones zijn dan ook vrijgegeven.

De derde fase omvat een zeer beperkt oppervlak (ca. 1.967,5 m²), dat bovendien enerzijds omgeven is door de reeds onderzochte en vrijgegeven terreinen, en anderzijds bebouwing. Bovendien moeten de bomen die hier staan ook bewaard blijven; het gaat om bomen met een aanzienlijke kruin. Er mag niet gewerkt worden onder deze kruin, om de wortels te vrijwaren van schade. Dit betekent dat het te onderzoeken oppervlak hierdoor ook nog kleiner wordt. Verder blijkt dat de weide niet gewijzigd zal worden maar volledig in de huidige toestand blijft. De **geplande werken van fase 3** bestaan uit het slopen van de huidige bungalow, gelegen in het zuidwesten, om vervolgens deze zone ook in te richten als weiland. Deze bungalow is quasi op het maaiveld geplaatst; het slopen hiervan zal met andere woorden geen impact hebben op de bodem. Aan de oostzijde maakt de bestaande loopweide plaats voor een parking – bestaande uit kleiklinkerverharding en grasbetontegels. Deze wordt aangelegd op het bestaande niveau.

Al deze werken hebben geen impact op het archeologisch niveau.

¹⁴ Claesen, Van Genechten, Audenaert & Bouckaert, 2021.

Om deze redenen wordt er na het landschappelijk bodemonderzoek dan ook geen verder onderzoek de vorm van proefsleuven uitgevoerd, aangezien dit vanuit een kostenbatenanalyse weinig tot niets zal opleveren.

5.2. Aanbevelingen

Aangezien er geen behoudenswaardige steentijdartefactensite wordt vermoed op basis van het landschappelijk bodemonderzoek, en aangezien de kenniswinst voor de perioden vanaf het neolithicum zeer laag is, en ten slotte de geplande werken geen impact zullen hebben op de bodem, hoeft er geen bijkomend archeologisch onderzoek meer uitgevoerd te worden.

Er wordt geadviseerd om het hele terrein vrij te geven voor de geplande ontwikkelingen.

Literatuur

Geraadpleegde websites

AGIV, 2025a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Bodemkaart. Available at: <https://www.geopunt.be/>.

AGIV, 2025b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootschalig Referentiebestand (GRB). Available at: <https://www.geopunt.be/>.

CAI, 2025. Centraal Archeologische Inventaris. Available at: cai.onroerenderfgoed.be.

Geraadpleegde literatuur

Claesen, J., Van Genechten, B., Audenaert, E. & K. Bouckaert, 2021a: Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Oudsbergen - Oudsbergerweg, Verslag van Resultaten, *ARCHEBO*.

Claesen, J., Van Genechten, B., Audenaert, E. & K. Bouckaert, 2021a: Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Oudsbergen - Oudsbergerweg, Programma van Maatregelen, *ARCHEBO*.

Verstreken, S., Bouckaert, K., De Bruyn, T., Geelen, N. & D. Wijns, 2024a: Nota Oudsbergen-Oudsbergerweg Fase 1, Verslag van Resultaten, *ARCHEBO*.

Verstreken, S., Bouckaert, K., De Bruyn, T., Geelen, N. & D. Wijns, 2024b: Nota Oudsbergen-Oudsbergerweg Fase 1, Programma van Maatregelen, *ARCHEBO*.

Verstreken, S., Bouckaert, K., De Bruyn, T., Geelen, N., Wijns, D. & J. Claesen, 2024a: Nota Oudsbergen-Oudsbergerweg Fase 2, Verslag van Resultaten, *ARCHEBO*.

Verstreken, S., Bouckaert, K., De Bruyn, T., Geelen, N., Wijns, D. & J. Claesen, 2024a: Nota Oudsbergen-Oudsbergerweg Fase 2, Programma van Maatregelen, *ARCHEBO*.

Lijst van figuren

FIGUUR 1. KADASTERKAART MET AANDUIDING ONDERZOEKSGBIED EN DE FASERING.	6
FIGUUR 2. INPLANTINGSPLAN MET AANDUIDING VAN FASE 3 (RODE KADER).	8
FIGUUR 3. GEPLANDE WERKEN FASE 3.	9
FIGUUR 4. SNEDE VERHARDING.	9
FIGUUR 5. CAI-WAARDEN IN DE OMGEVING.....	11
FIGUUR 6. UITSNEDE VAN DE BODEMKAART.	15
FIGUUR 7. VOORSTEL VOOR DE BOORLOCATIES IN FUNCTIE VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK.	20
FIGUUR 8. ZICHT OP HET TERREIN.....	21
FIGUUR 9. LOCATIE UITGEVOERDE BOORPUNTEN LANDSCHAPPELIJK BOORONDERZOEK.....	22
FIGUUR 10. BORINGEN 1-4.	23

Lijst van bijlagen

projectcode	bijlagenr.	omschrijving	schaal	datum van aanmaak
2025I312	1	LBO boorlijst		17 oktober 2025
2025I312	2	LBO fotolijst		17 oktober 2025
2025I312	3	LBO boorstaten		17 oktober 2025

Niet van toepassing in bijlagen:

- Tekeningenlijst
- Vondstenlijst
- Profiellijst
- Lijst van plannen en tekeningen: zie lijst van figuren
- Stalenlijst
- Skeletformulieren
- Conservatierapport
- Resultaten van aardkundige en natuurwetenschappelijke analyses (ruwe data)